

Відгук

офіційного опонента доктора наук з державного управління, доцента Харченко Тетяни Олександрівни на дисертаційну роботу Мироненка Антона Івановича на тему «Інноваційні підходи до публічного управління на регіональному рівні», яку подано на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок із науковою тематикою.

Система публічного управління постійно стикається з новими викликами в сучасних умовах функціонування та розвитку України. Економічна нестабільність, військові дії на території держави, зниження рівня соціальної захищеності та інші чинники значно впливають на рівень суспільного добробуту населення та ступінь задоволення їх потреб. В цих умовах традиційні підходи до публічного управління не є гнучкими та адаптивними до зовнішніх умов і не дозволяють в повній мірі реагувати на виклики сьогодення. Зростання загроз національній безпеці через військові дії, масові переміщення населення та підприємств, підвищення соціальної напруженості спричиняють пошук нових підходів до вирішення проблем сталого розвитку регіонів України. Одним із важливих напрямів на шляху цього є пошук шляхів підвищення ефективної діяльності публічних інституцій, які на сьогодні стикаються з проблемами бюрократії та високого рівня корупції, відсутності прозорості та публічності, наявності значних перешкод в процесі надання якісних публічних послуг, що в цілому уповільнює розвиток територій та країни. Саме використання інноваційних підходів, методів та інструментів реалізації публічної політики дозволить підвищити ступінь ефективності публічного управління та рівень суспільного добробуту. Однак, аналіз існуючих підходів до модернізації сфери публічного управління свідчить про відсутність цілісної комплексної моделі впровадження інновацій в сферу публічної влади, яка б враховувала сукупність напрямів, шляхів, механізмів та інструментів для удосконалення системи публічного управління регіонами в сучасних мінливих умовах функціонування.

Таким чином, сучасні виклики та тенденції свідчать про необхідність удосконалення підходів до публічного управління на засадах інноваційного розвитку, що сприятиме адаптації системи публічної влади до зовнішніх чинників, підвищить її внутрішній потенціал та, відповідно, рівень сталого розвитку регіонів та суспільний добробут громадян.

Зважаючи на вищевикладене, тема дисертаційної роботи, яка присвячена розробленню теоретико-методичних засад впровадження інновацій в публічне управління на регіональному рівні, а також досягнуті в роботі мета та завдання є актуальними та нагальними.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану наукових досліджень кафедри бізнес-економіки та адміністрування Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, зокрема за темами: «Стратегічні аспекти трансформації публічного управління та адміністрування в Україні» (номер державної реєстрації № 0121U113610) та «Організаційно-економічне забезпечення повоєнного сталого розвитку територій на основі інфраструктурно-сервісної методології розвитку інноваційних спільнот» (номер державної реєстрації № 0123U100271).

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації та висвітлені в публікаціях, мають достатній рівень теоретичного та методичного обґрунтування. Методологічною основою роботи є сукупність способів та принципів наукового пізнання, загальних та спеціальних методів та прийомів, що використовувались в дослідженні. Для досягнення поставленої мети та реалізації зазначених завдань в роботі використано такі методи дослідження: абстрактно-логічний та порівняльний аналіз – при дослідженні сутності та змісту концепцій публічного управління, ролі інновацій в публічному управлінні регіоном; факторний аналіз – при визначенні проблем інноваційного розвитку публічного управління, встановленні їх причин та напрямів вирішення; порівняльний аналіз та логічне узагальнення – при уточненні понятійного апарату в сфері інноваційного розвитку публічного управління, при класифікації інновацій публічного управління, функціональних типів територій та різновидів

взаємодії влади та громадськості; системний аналіз та метод синтезу – при розробці методичних засад цифровізації публічного управління на регіональному рівні; метод декомпозиції – при розробці системи взаємодії органів влади та громадськості, розробці моделі інноваційного розвитку публічного управління на регіональному рівні.

Достовірність вирішення поставлених наукових завдань підтверджується тим, що проведені дослідження здійснено з використанням нормативно-правової бази України, наукових праць провідних закордонних та вітчизняних вчених.

Основні положення дисертаційного дослідження достатньо повно висвітлені автором у 12 опублікованих наукових працях. Отримані результати пройшли апробацію на конференціях різних рівнів. Таким чином, дисертаційне дослідження Мироненка А.І. є обґрунтованим та достовірним.

3. Основні наукові дослідження, одержані автором, їх новизна.

Безперечним здобутком автора є розроблені та науково обґрунтовані теоретико-методичні засади впровадження інновацій в публічне управління регіоном з метою максимізації суспільного добробуту та підвищення рівня розвитку регіону.

Наукова новизна результатів дисертаційної роботи та особистий внесок автора полягають в наступному:

1. Вперше розроблено модель впровадження інноваційних підходів в публічне управління регіоном, до складу якої входять: принципи інноваційного розвитку (євроінтеграційної направленості, територіально-орієнтованого вектору розвитку, інноваційного шляху розвитку країни, інноваційного розвитку публічного управління); суб'єкти управління; етапи реалізації та місце впровадження сучасних інноваційних підходів до публічного управління в їх межах; різновиди інноваційних підходів та забезпечення їх впровадження; об'єкти управління; результат, що проявляється в суспільному добробуті та інноваційному розвитку регіону; зовнішнє національне та міжнародне середовище. Дана модель формалізує та структурує процес інноваційного розвитку, підвищує рівень обґрунтованості управлінських рішень та забезпечує перехід на новий етап розвитку сфери публічного управління.

2. Удосконалено класифікацію інновацій публічного управління шляхом структуризації її за трьома рівнями та виокремлення на них ознак класифікації: на першому – залежно від направленості на суб'єкт чи об'єкт управління, на другому – залежно від сфери реалізації політики для об'єкта та напрямів реформи державного управління для суб'єкта, на третьому третій – залежно від ресурсів, інструментів, механізмів та масштабу впливу; що дозволяє враховувати сучасні аспекти реформування державного управління у відповідності до євроінтеграційних процесів.

3. Удосконалено підхід до прогнозування та зменшення/вирішення проблем інноваційного розвитку публічного управління шляхом їх ідентифікації за сферою появи (психологічна, інституційна, кадрова, технологічна, бюрократична, фінансова, корупційна, інформаційна та проблема зовнішнього середовища), встановлення причин появи та шляхів нівелювання, сприяє підвищенню якості управлінських рішень.

4. Удосконалено підхід до цифровізації публічного управління регіоном в контексті визначення етапів проведення, виокремленні основних різновидів сучасних цифрових технологій та напрямів їх застосування в публічному секторі, а також суб'єктів реалізації (заступники голів обласних державних адміністрацій з питань цифровізації та інновацій та центри інноваційного розвитку).

5. Удосконалено класифікацію різновидів взаємодії органів влади та громадськості в частині виокремленні та систематизації нових ознак (рівень інтенсивності владних повноважень, характер участі громадськості, рівень активності громадськості, характер впливу, суб'єкт взаємодії, засоби та інструментами взаємодії), що дозволяє підвищити ефективність управлінських рішень в сфері вибору та реалізації механізмів взаємодії для розвитку громадянського суспільства.

6. Удосконалено систему взаємодії влади та громадськості, яка включає: принципи взаємодії, складові елементів мережі суб'єктів публічного управління та об'єктів впливу, цільову підсистему орієнтовану на суспільні потреби та інтереси громадян, підсистему забезпечення (підходи та різновиди взаємодії),

функцій публічного управління на визначених етапах, взаємозв'язки всіх складових елементів системи між собою та з зовнішнім середовищем.

7. Уточнено класифікацію функціональних типів територій в частині визначення їх місця за параметрами: рівень актуальності інновацій, рівень залученості органів публічного управління, рівень безпеки.

8. Розвинуто еволюцію концепцій публічного управління в залежності від рівня залучення громадян та кількості залучених різновидів стейкхолдерів з часом, а також змісту відмінних порівняльних ознак: ієрархія, взаємозв'язок суб'єкта та об'єкта, головний аспект в управлінні, організація та реорганізація процесів, засоби та підходи, цільові настанови, місія, рівні та сфери взаємодії.

9. Поглиблено теорію публічного управління в контексті його адаптації до сучасних новітніх концепцій шляхом розвитку понятійно-категоріального апарату досліджень з проблематики інноваційного розвитку публічного управління на регіональному рівні в частині змістовного уточнення базових характеристик, взаємозв'язків та графічної інтерпретації дефініцій «публічне управління регіоном» та «інновації публічного управління на регіональному рівні».

Представлені в дисертаційній роботі наукова новизна, висновки і рекомендації є обґрунтованими, що підтверджується узагальненням значної кількості наукових праць вітчизняних та закордонних вчених, використанням інформації з нормативно-правових актів України, достатнім оприлюдненням результатів.

4. Практична значущість результатів дослідження і рекомендації щодо їх використання. Одержані результати та практичні рекомендації становлять методичну основу впровадження інновацій в публічне управління регіоном на шляху підвищення рівня його розвитку та максимізації суспільного добробуту. До результатів, що мають найбільше практичне значення, належать: підхід до нівелювання проблем інноваційного розвитку публічного управління, підхід до цифровізації публічного управління на регіональному рівні, система взаємодії влади та громадянськості на шляху розвитку громадянського суспільства, модель інноваційного розвитку публічного управління на регіональному рівні.

Результати дослідження впроваджено в діяльність Сумської районної державної адміністрації – районної військової адміністрації, Степанівської селищної ради Сумського району Сумської області, а також у навчальному процесі Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка при розробленні робочих програм та викладанні навчальних дисциплін «Публічне управління» та «Стратегічне управління розвитком громад і територій та управління змінами».

5. Дискусійні положення та зауваження до роботи.

У цілому, позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, варто зупинитись на окремих положеннях, які викликають зауваження і можуть стати предметом наукової дискусії під час захисту, зокрема:

1. В табл. 1.2 пункті 1.1 подана порівняльна характеристика концепцій публічного управління в залежності від інтенсивності рівня взаємодії в зовнішньому та внутрішньому середовищі та варіанти її реалізації. Більшої уваги потребує питання визначення варіантів взаємодії суб'єктів публічного управління у внутрішньому середовищі в концепції сучасного державного врядування.

2. На рис. 1.5 здобувачем показано взаємозв'язок категорій в сфері публічного управління, зокрема виділено блок публічної політики та її різновиди. Чому саме такі сфери реалізації публічної політики було виокремлено?

3. В п. 1.3 здобувачем проведено хронологічний аналіз та елементи модернізації публічного управління в Україні за період до та після повномасштабного воєнного вторгнення. Однак початком появи публічного управління здобувач зазначив перші роки 21 ст. На нашу думку, слід було б доповнити дану хронологію хоча б елементами становлення публічно влади в Україні в 1990-ті роки.

4. У запропонованій автором класифікації територій в залежності від рівня їх безпекового фактору, ступеню залучення органів публічного управління та актуальності інноваційного розвитку, території відновлення мають другий після територій сталого розвитку рівень безпеки та найвищий рівень актуальності впровадження інновацій. Чим пояснюється такі їх характеристики?

5. Удосконалена класифікація інновацій в публічному управлінні, що представлена здобувачем в п. 2.2 передбачає наявність комбінованих варіантів. Однак в роботі майже не зазначено, я саме відбувається ця комбінація, на яких рівнях і ознаках.

Але зазначені недоліки мають непринциповий характер і не знижують загальний високий науковий рівень дисертаційної роботи, хоча і потребують додаткових пояснень.

6. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності.

Аналіз публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертаційної роботи Мироненка А.І., доводить відсутність порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації). У дисертаційній роботі є посилання на всі джерела інформації за кожним випадком використання тверджень, відомостей, ідей, розробок, статистичних даних. Дисертаційна робота відповідає нормам законодавства про авторське та суміжні права, відображає бажання автора надати достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, застосовувані методики досліджень та джерела інформації.

7. Загальні висновки і оцінка дисертації.

Дисертаційна робота Мироненка А.І. виконана на достатньо високому науковому рівні, містить нові теоретичні узагальнення і методичні рекомендації, які в сукупності дозволяють вирішувати актуальне науково-прикладне завдання впровадження інноваційних підходів в публічне управління на регіональному рівні.

Актуальність теми, науковий рівень і практичне значення дисертації відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Тема дисертації відповідає спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування. Робота характеризується послідовністю розв'язання завдань дослідження. Основні положення дослідження пройшли всі види апробації: опубліковані в наукових виданнях, впроваджені, обговорені на конференціях різних рівнів.

Результати дисертаційного дослідження засвідчили успішність вирішення поставлених завдань, основні положення дисертації мають наукову новизну, теоретичну та практичну значущість. Зміст роботи повністю відповідає спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування. Викладене вище дозволяє зробити висновок про те, що дисертація Мироненка А.І. «Інноваційні підходи до публічного управління на регіональному рівні» є самостійним завершеним дослідженням, що відповідає чинним вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 зі змінами, а її автор Мироненко А.І. заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування.

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління,
доцент, професор кафедри публічного
управління та адміністрування
Сумського національного
аграрного університету

Тетяна ХАРЧЕНКО

